Dovenetels

natuurdagboek 17 december 2013

Volgens de boeken bloeien ze tot oktober, maar sommige houden het twee maanden langer vol, zolang de vrieskou niet toeslaat. Dovenetels kunnen wel acht, negen maanden per jaar bloeien.
Witte en paarse dovenetels zijn heel algemeen en groeien op voedselrijke, bemeste en zelfs vervuilde grond. Ze staan in parken, in perken, in bermen, aan de voet van bomen en langs de stoeptegels. De meeste zijn uitgebloeid, de meeste zijn afgestorven, maar hier en daar kunt u doorbloeiers tegenkomen.
Dovenetels zijn doof, ze horen u niet naderen, maar hun naam danken ze aan hun onopvlambare aard. Brandnetels branden, dovenetels niet. Die hebben geen brandhaartjes op hun bladeren, de bladeren van dovenetels zijn kaal.
Ik heb zelfs eens gehoord dat het sap uit dovenetelbloemen de schrijnende blaartjes van brandnetels geneest. Nooit geprobeerd, ik blus netelbrand altijd met gekneusd weegbreeblad.
De groene stengels van witte dovenetels zijn hoekig en hol. Ze zijn, anders dan de bladeren, behaard. De stengels van paarse dovenetels zijn dat allemaal wat minder. Ze zijn wel groen, maar lopen onder de bloem vaak paars aan, net als de bladeren vlakbij de bloemen.
Beide dovenetels zijn in trek bij sommige nachtvlinders, bij hommels en bij bijen. Die vliegen nu niet meer rond. In maart wel, dan komen de paarse dovenetels alweer op gang voor het nieuwe seizoen en dan zijn ze een geliefde gastheer of -vrouw voor de nieuwe generatie aardhommelkoninginnen die een nestholte zoeken.
Witte dovenetels komen in april weer op gang, maar zijn nu iets meer geneigd tot doorbloeien.
De lipbloemen van dovenetels lijken op opengesperde monden. Die van de witte zijn wit, van de paarse paars.

KOOS DIJKSTERHUIS

Witte dovenetel. FOTO JEANETTE ESSINK

Mooi vlinderjaar: bedreigd heideblauwtje vaak gezien

Het was net geen record, maar 2013 was een uitstekend vlinderjaar, aldus De Vlinderstichting. Het heideblauwtje, een bedreigde vlindersoort die op de rode lijst staat, was in 2013 met ruim 28.000 de op één na meest getelde soort.

Weliswaar valt 2013 net buiten de top drie van de afgelopen 24 jaar, maar sinds 2009 zijn er niet zo veel vlinders geteld als dit jaar. Het recordjaar blijft 1995.

De meest getelde vlinder was ook in 2013 het bruin zandoogje. Het klein geaderd witje staat op de derde plaats met ruim 22.000 waarnemingen. Het klein koolwitje komt pas op de zevende plek, maar deze vlinder is wel vrij algemeen gezien.

Sinds 1990 bestaat in Nederland het Landelijk Meetnet Vlinders. Er zijn voor dit meetnet enkele honderden zogenaamde 'routes' uitgezet van maximaal een kilometer lengte.

Op die routes wordt gedurende het vlinderseizoen elke week genoteerd welke vlindersoorten er voorkomen en in welke aantallen. Op die manier kan nauwkeurig worden bijgehouden hoe de soorten die in Nederland voorkomen het doen.

REDACTIE GROEN

Gemiddeld aantal vlinders per route

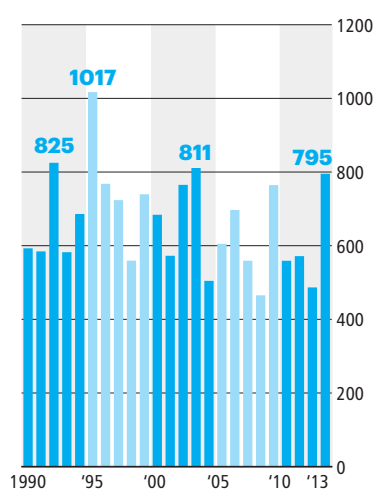

©TROUW SS | BRON: LANDELIJK MEETNET VLINDERS

Koe van Tom Keuper uit Megchelen. Hij laat zijn beesten zoveel mogelijk buiten grazen. FOTO AUTEUR

De koe in de wei, een innovatie

Als de EU in 2015 de melkquota schrapt, mag er zoveel melk als mogelijk worden geproduceerd. Veel boeren bereiden zich hierop voor met megastallen en melkrobots. Het kan ook anders. Dat laat het pure-graze-systeem zien.

TEKST **Kees de Vré**